

Канадієць

Religious, Moral, Social.
SCIENTIFIC, AGRICULTURAL. NON-POLITICAL. CANADIAN

PIK IX. Ч. 32.

EDMONTON, 3. OF SEPTEMBER 1919.

VOL IX. No. 32

ПЕТЛЮРА ЗАНЯВ КИЇВ.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ ОДЕСУ.

— Ох —
В Чорногорі повстань.

УКР. СПРАВА БУДЕ ОБГОВО- РЮВАНА В АМЕР. СЕНАТІ.

Вашингтон. — Часть сенаторів, противних одобрено до вору організує ся до борби, щоб договорі альянті не перейшов в сенаті.

Сенатори домагають ся значних поправок і застережень на що президент Ніelson не хоче згодити ся. Сенатори дальше від Ніelsona вимагають, що би він дав їм всі інформації, які були перед Радою Чотирох відносно домагань інших народів. На всякий случай сенат в службу домагань Єгипту і також представителів Українці Лотвиці, Литовців і Естонців. Сі представителі вискажуть не перед сенатом свої жалі і крияди, які робить ся їм в договорі.

ЛОЯД ДЖОРДЖ ПОПИРАЗ СПРАВУ УКРАЇНИ.

Прем'єр Великої Британії Л. Джордж попіраз справу України проти Польщі. Він противний ся прилученню Галичини до Польщі — так заявив прем'єр міністр в Канаді.

УГОДА МІЖ УКРАЇНОЮ І РУМУНІЮ.

Лондон. — Туттєнне українське представництво оповіщає, що між Україною і Румунією пришло до угоди, після контроль Українці будуть могли перевозити оружжя, амуніцію і інші матеріали через Румунію. Оповіщає також, що українське і румунське правительства приклали собі не піднятии оружжя проти себе та що Румунія згодна ся бути інтерпретатором домагань України на мирній конференції.

ПЕТЛЮРА ВИГНАВ БОЛЬШЕ- ВИКІВ З КИВА.

Копенгага. — Телеграма одержана тут з Бересті, міської губернії, доносить, що там приїхала депеша з Камініця Подільського, яка доносить що українська армія генерала Петлюри здобула Київ, заняла ціле Поділля, велику часть Во-

линні і цілу Київську губернію. Українська армія зближалась до ріки Дніпра здовж цілої лінії.

ОДЕСУ ВІДБРАЛИ ВІД БОЛЬ- ШЕВИКІВ УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКА.

Лондон. — Українські війська здобули Одесу, найважливіший порт на Чорнім Морі, оповістля сьогодні українська місія.

Одесу здобуто по завязі тині борби в північній часті міста Большевицькіх маринарські флідлін з їх чорноморської флідлін, яких виставно в величій поспіху до борби Українців. мали дезертувати.

Совєтська армія на правім березі Дніпра утїла в переполоху перед військами генерала Семена Петлюри, українського головного команданта.

БОЛЬШЕВИКИ ПОБИТИ ВСЮДО.

Берно. — Після остатних війн з України, українські війська, які ведуть спільну акцію з румунськими військами, побили всюди большевицькі. Крім мілітарного упадку большевицькіх потерпїли моральний упадок, а іменно в недавніх виборах до громадських совєтів проти-большевицькі дістали велику більшість і то навіть в тих околицях, які в руках большевицьких військ.

ЕМИГРАЦІЯ НІМЦІВ ДО АРГЕНТИНИ.

Буєнос Айрес, Аргентина. — Барон Гавелсгаузен, бувший німєцький амбасадор для Аргентини приїхав тут як репрезентант німєцького колонізаційного товариства, котре закупує вуз землю, щоб приїхати нїмці Німці, які приїжджають до Аргентини. Барон і його асистент до тепер вже закупили 29,640 акрів землі.

КИАЗЬ НИКОЛАЙ РЕГЕНТОМ В РУМУНІ.

Париж. — Князь Николай з урядово призначий наслідни-

ком престола в Румунії на місце князя Карла, котрий зрік ся престола тому кілька днів. Князь Николай з в дорозі з Парижа до Бухаресту, стоїти Румунії.

НІМЦЬКА АРМІЯ НА ЛИТВІ.

Париж. — На Литві нагромадили Німці 40-тисячну армію, модерно убрзону, яка готується до походу на Росію під претекстом, щоб буди їти на помін адміралови Кольчаков. Сю новину привіз до Парижа литовський жєлїзничний урядник Стайблєн завязичний рішачено, що Німці отверто говорять про якийсь договір між Німєччиною, Росією і Японією. Литовське правительство вже кілька разів засадало протесту до Німєччини і жалало, щоб німєцька армія забралась з Литви, однак Німці не роблять собі з цього нічого.

ПОЛЯКИ ВІДАДАЮТ ТРИ МІ- СТА УКРАЇНАЦІМ.

Берно. — Туттєнна українська місія отримала депешу від генерала Петлюри з дня 20 серпня, в якій він говорить, що Польки віддали Українцям три міста на Волинї, Ровно, Дубно і Житомир. Депеша додає, що селяни повстають всюди проти большевицькіх за самостійність України. Всі націоналісти України з згоди на демо-кратичні і протибольшевицькі основи.

"Ми є в значиміших нападках з альянтами, хоч наші сусіди, а головню Румунія з нам ворожі", каже депеша.

НОВИЯ ПЕРЕВОРІТ В УГОР- ЩИНІ.

Будапєст. — Архїєпис Йосиф і кабинет прем'єра Фідрїха зрезигнували в наслідок сего, що альянти не признали архїєпису і його правительства. Найвища Рада альянті в Парижі заявила в своїй ноті до архїєпису Йосифа, що альянти не можуть признати жадного правительства в якім засідає родина Габсбургів, а також не може заключити мира з Угорщиною так довго, доки там не буде вибрано народом дієсно народне правительство.

РЕВОЛЮЦІЯ НА ГОРІШНІМ ШЛЕСКУ.

На Горішнім Шлеску поши-

рюєсь революція. Всіх копалень стереже військом. В революції беруть участь Польки і Німці. Розбросно кількості німєцьких жовнірів, атакуєсь баракки а навіть коїлові потяги.

РУМУНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ДО ПОЛЬЩІ.

До Львова прибула румунська делегація під проводом генерала Зазіка. В якій ціли прибула делегація в доносенню не-говорить ся.

ЗАГАЛЬНЕ ПОВСТАНЬ В ЧОРНОГОРІ.

Малєсєска Чорногора виїшла з сарєєвської війни з такою мабуть долею, що і Галичина. Неодобитки Сербів дістали були "лаїсєс" іти в Чорногору щоб заставити "порядок". А сєж і зовсім подібне армію до польського наїзду в Галичині. Тай доносить послідні телеграми, що ціла Чорногора повстала і всєде завязує борбу з Сєрбїєю. Подожєнє там страшенно так що Сєрби уживають всіх сил щоб зданити Топлистан. Чорногорці поперувають всєку комунікацію жєлїзничну і телеграфічну і без пошадь бють Сєрбїє. Се казку як високо цінять Чорногорсьє своєю хумою, але віками незалежнимо державою.

ПРОТЕСТ З ЛЕДУК.

Дня 24-го сер. відбуло ся на колонійї Лєдук віче в справі протесту проти наїзду Польки Галичини до Польщі. Заворуток неїдїлі було там богослужє нє то народу було повна читальня. Бєсїдниками були д. Михайлишин і проп. І. М. Глоба. На телеграмні протесту і пїзшого журналу в Парижі зібрано на вічу \$158. Дальше місцева читальня декларувала 7. дол., а на всєїю зібрано ще мабуть 40 дол. Вислано телеграму до Парижа, Лондону, Сєнату в Сєйтєтах до Прєм'єра Борєнєна та до поста Маєєка. До клєдний звіт буде поданий в часописі. Сєй ширий дотек фармерів з Лєдук на так хочем на народну цілі і сємє в пору, се залїтерєсованє показує, що люди наші беруть ся ширю до праці о кращу долю. Лєдук арміє ся, що повинен був і за сє славу всєм сьєдзюми, ширим Українцям з тої околиці.

ВИХОДИТЬ В СЕРЕДУ КОЖДОГО ТИЖНЯ.

"THE CANADIAN"**10336—96 ST. EDMONTON, ALTA.**

ПЕРИОДИКАТА: В Едмонтоні по рік 1.25.
В Канаді на рік — 1.00.
В Стейтах на рік — 1.25.

КОРОТКА ІСТОРІЯ КАНАДИ.**ВСТУП.**

Щоби викласти зацікавлення Українців історією краю, в якому живемо і якого прав уживаємо, подіємо можливо найкраще розуміє історію Канади, аналізуючи по історичним фактам як Канада росла від хвилі прибути Європейців аж до нинішніх днів.

Канада — це безмежний простір землі, який тягнеться на північ від Сполучених Держав т. з. від 75 ступенів півн. ширини аж до Північного Ледовитого Океану. На сході граничить з океаном Атлантичеським, а на заході з океаном Тихим. Цілий простір Канади вносить 3,729,666 кв. миль, а в так великий, як мало не, ціла Європа. На тім просторі проживає лише 7,151,869 мешканців. В склад Канади входять наступні провінції: Квебек, Новий Брунішвік, Нова Шотландія, Онтаріо, Манітоба, Саскачеван, Альберта, Бритиська Колумбія, Юкон, та Північно — Західні Території. Цілу Канаду ділимо на дві частини: східну та західну. Границю між ними творить долина річки Ред. Полудневою — складає полосу східної частини Канади з гориста і в багаті місцях відзначає її пасмами багаті землі та пасовищами, а полудневою — західна полоса це широка та рівна височина урочайної землі 150,000 кв. миль. Підсоєз в східній і середній Канаді острійше як під то самою шириною в Європі. За то полудневою — західна частина Канади має клімат величезний.

Земля Канади загальною урочайна і криє в собі наступні скарби мінеральні: золото, срібло, мідь, нікель, олово, руда желязна, свинець, графіт, вугіль і інші.

—ооо—

ПЕРШИЙ ПЕРІОД ІСТОРІЯ КАНАДИ.

Історія Канади від дня її відкриття аж до 1763. року; Канада під зарядом Франції.

До XV. ст. майже ніхто не знав про Канаду. Вправді о. коло XII. ст. Норвежці мали буті коло її берегів, але вони там не обіли ся на довгий час і тому пам'ять про їх побут затерла ся. Перший моряк, який вівести на американський континент, звався Христоф Колумб. Роботу йому розпочав поправляючи дачесь Італії. Англії та Французи. Король англійський Генріх VII. являв Івана Каботу шукати нової землі і дією йому ядало ся знайти береги нинішньої Канади і Сейтія. Значення сїх експедицій лежить в тім, що Англія все на нею покінчувала ся і їм оправдувалася свої претенсії до Північної Америки. Французи також не лишили ся по заді. Король Франції послав на Захід експедицію під проводом Картієра в р. 1534. який вівся в гирло ріки названої північсьє сьє. Лавертіє. Як ішованцівська земля двох Індій і поляна в гору ріки, аж до того місця, де тепер стоїть місто Квебек. Коли по дорозі питаю їх про назву місцевості, вони уживали слова "Канада" якого іх жиливали на означеннє села. — Індіанці, мешканці той околиці вийшли на зустріч, приймали їх вичітливо і обдарували. На нашу увагу заслуговує три племена Індіанських, яких імена північсьє в історії приходять, а то: Ірокові, Гуроні і Альгонкінс. З тих дав перші замишували край на полудні і захід від озера Онтаріо, а оселі Альгонкінс тягнули ся від Атлантики до озера Сувіноур. В більшій частині займали ся они дощентом, риболовством, садилн фасолою, тютюном і кукурдузою. Хотія стояли на низькій ступені культури, зммо того мали поняття сильнішої організації, а ко люди живучи на лоні природи знали добре натуру звіра і пташини. Уживали знарядів деревляних і кам'яних, желяз не знали. Поняття про одного правдивного Бога не мали, були поганями. Але коли тільки почули Слово Боже з уст місіонарів французьких, дуже радо ставали Християнами. Французи обходили ся з Індіанцями дуже лагідно і при помочи католицького духовенства зносили собі у них довірє; Англії сьє знов погоржували Індіанцями і відносили ся до них рудувалошю. Тому то в півніжних війнах між французями і Англіїанцями, Індіанці по більшій частині ставали по стороні пер

ШІХ.

По першій зацікавленню ся Канадою аж Картієра, пра андентеоло французське другий раз звернуло увагу на Нову Францію т. з. Канаду доперва в р. 1604. Край сей не був багатий в дорозі мінерали, але мав подостатком сідір і тому заввазили ся компанії, які взяли в свої руки і монополізували торговлю сідиром і колонізацію в Канаді і цілий її заряд, а при тім робили нечуваний махти. Де Монт дістав позвоненнє колонізувати північ Акадію т. з. побережжє над океаном атлантичським від ріки Делявер до ріки сьє. Лавертіє. Над заловом Фюди основана Де Монт Роял Порт. Коли однак Англіїці довідали ся, що Французи взяли Акадію, пригладуючи на експедицію Кабота, вхвалили військо і взяли Порт Роял і цілу Акадію, яку король англійський подарував Скакчену Скотт Вільямови Александер і назвав її Нова Скотія. Нова Скотія в 11 літах знов дісталася в руки Франції.

Де Монт постановив, оснувати нову оселю над рікою сьє. Лавертіє. Під проводом Шамплейна похизав експедиція і похизала ся аж там, де стоїть нинішнє Квебек. Шамплейн, що довів унийн і сейрчійний азан ся до зорганізованої ситної колонії. Не довів він свого діла до кінця, бо племена Індіанських боролася ся між собою, а він брав в тім участь. Се абсорбувало зго час, енергію і здоров'я, а через що також тамошня європейська колонія приупала на силах, якої населеннє вносило 100 людей.

Всі займали ся торгівлею сідір, тільки один Людовик Герберт працював на ріці і се був перший фармар в Канаді. Не просбу Шамплейна о поміч, раз французський подав яку таку підмогу, а заряд над Канадою віддав Говсернорні і Товариству зложеному зі 100 людей. Се тогварство по смерті Шамплейна мало займало ся колонізацією краю і майже в німні роботи не поведло на перед; за то Церков католицька розпочала встановити підвиги роботу. В р. 1637 зааложені семінар духовний в Квебеку і школу для дітей Індіанських, школу для французьких і Індіанських дічат та шпиталь.

З Квебеку кілька католицьких місіонарів вихало до Монреалю і ту заложили ордон місіїний, дивили працювали між Індіанцями. Працю церкви католицької синіювала і утруднювала робота урядників та купців. Сї посіліні почали продавати Індіанцям горілку. Через се місіонарі стратили контроль над Індіанцями, а трудні многих літ пішли на марне. Тому то перший єпископ Ляваль відіс ся до короля, шоби він перебрав на себе управу Канади, а відобрав права і привілеї компанії. Через французський прихилили ся до того просьби і заряд віддав в руки трох урядників: губернатора, Єпископа і інтенданта. Однак ся форма ряду не була добра, бо нарід не мав жалючого голює, а в раз непорозуміннє між урядниками не було кому їх погодити. Бо до короля била 3,000 миль. Мимо то ся управа крих оказала ся ліпшою чим попередня. Кополь страв ся по більшій числї населеннє по колонії. Рольова агенція по Франції вербувала поселеннє до Канади, де би они осіли ся, купували та упрямляли землю. Однак зсєсєднє не було систематично і раціонально, бо Франція більше дбала про авіал сідір.

Племя інд. Іроков зависним оком дивило ся на зайлі і на аннолуваннє продуктів і тому почали нападати і шикити Французі і тих Індіан, що з Французіанми торговали. До сего причинила ся еще й війна Франції з Англією яка в частині перестала ся і на території Канади. Ті боїби тривали від року 1689 до р. 1713, которого то року договором в Уттерх Англіїї зобов'язали ся деякими землями в Канаді, а Франція по раз перший а своїй агресивній політиці в Канаді зістала повстемною.

По 1713 р. в Канаді запланував мир на цілих 30 літ. Той час уживав уваженнє Французи на скріпленнє своїх становищ. Збів дували сильну твердиню Люїсбург, звідки могли би успішно боронити своїх земель перед можливим нападом ворога. Від того часу Канада почала розвиватися і приходити до добробуту. Успішно господарювали на фірмах, підієсла ся торгівля, а населеннє зросло до 60,000. (Л. буде.)

— ОГОЛОШЕННЄ —**Потреба Кухарки.**

Український Інститут ім. М. Грушевського в Едмонтоні, Альта. — пошуку кухарки, або кухара. Зголошунці ся повинні вміти варити українські страви. Платня після угод. Служба починається від 1-го жовтня. Аплікації надіслати свати до:

The M. H. Ukrainian Institute
Box 790. Edmonton, Alta.

ДОРОГА ДО ПРАВДИ.

—102—

(8. Продовження.)

90) Якого тексту писав святого що до язика держить ся євангеліст церков в дім основаного, пізнавши правди Божої, а якого тримався католицької церков?

Церков євангеліста старався ся пізнати гадки писма святих того з першого тексту, подорожники книг, бо з них найдокладніше можна пізнати гадки писателів церковних. Толкує про те писмо святе на новонаписаній, т. з. старій завіст до першого зявляється тексту а новий завіт з грецького тексту. Церков католицької не журить ся о першій текст святого писма, лише держить ся виключно даного латинського толковання, зробленого через св. Пірроніма, котре зявляє ся загальн під назвою Вульгата.

71. О ПРЕДМЕТАХ ПОЧЕСТИ И БОГОСЛУЖЕНА.

67) Чи католицька церков віддає честь і славу же кому іншому крім Бога Вітця і Сина Святого Духа?

Так є, віддає її ще так званім "святим" передовсім Марії, матері Ісуса, як рівнож чудотворним образами і реліквіям т. з. останкам святих.

68) Що то суть святі?

"Святі" суть се, після науки католицької церков, побожні устої, котрі на землі живи своє службі церкові посвятивши, приписані церковні точно зохували, за ласкою Божою ро блили чуда, і віру своєю по найбільшій часті смертю мученичю припинчали. Крім апостолів належать до їх числа мученики перших часів християнських, наслідять же отці церков і багато інших побожних людей, котрих пізнішє канонізовано (оголошено за святих) хотів в життю їх також проявилась не одна людська неміч.

69) В якій спосіб прийшло до вшанування святих і молення ся до них?

Святих ушановано за дівин передовсім Богу милан, котрих зазнаючи старани великий мали вплив на вшанування моливим. Від їх встановлені зазначити, після науки церков католицької, відшукання гріхів і доступу вічного спасення. З той причини що паз більше росла честь і слава і зважалося святих.

В Падзі в церкові св. Антонія був в давних часах ось така нарис: Антоній вислухав навіть тих, котрих не вислухав Бог.

90) Що о тм думає християнин євангеліст?

Хотів т. з. святий хм і іншим чесним шляхотним і коло добра ближних заслуженням людям належить ся вічна і добра намість і хотів т. з. святий під неодним зглядом суть для нас по всі часи приміром віри і чесноти християнської, то однак противити ся то писмю святому унавістити за заступник наших перед Богом. Бог як дух наповнений ішнійшій з ксьо знаючим дослідником серце, чомуж доперва недосконалі духи мали би доносити Ему о гадках і бажаннях людських? — є набадобротливийшій чому-жмав би доперва через мольби святих дати ся наклонити і дати нам те, що є потрібне і кочесне? Одиноким посередником нашим у Бога Вітця з Ісусом Христос, Син Божий і Спаситель-святий, розп'ятий, воскресший і сидицьй по правій руці Вітця. Віддаванє так званім святим почести належить Богу противити ся першій заповіді і цілому святому писмю.

І. Ів. 5:14. І се одваго, котру маємо до Него, що, коли чо го просимо по волі Його, Він слухає нас.

Діян. Ап. 4:12. і нема ні в кому другому спасення, бо і нема нішого імя під небом, даного людям, щоб ним спастись нами.

Ів. 14:6. Ніхто не приходить до Отця, як тільки мною. Ів. 2:1. А коли хто згіршити, заступником маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника.

І. Тим. 2:5. Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос.

91) Кому мей святим належить ся після науки католицької церков перше місце?

Перше місце мей всім святим католицької церков зличмає Марію, мати Ісуса. Називають її царичею неба і землі, чистою дівою і заступницею перед Богом, котра силою своєї заслуги очисняє душі віруючих.

92) Від якого то часу піднесено Марію до так високого достоїнства і чести?

Ставо то ся головню від третього вселенського собора, який відбув ся в Ефеї в 431 по рожджєтє Хреста. Що ся тичить особи Ісуса Христа ухвалено там згідно з писмем святим, що з Богом чоловіком, що Божа і людська натура суть а ним подучені. Від того часу почато звати матір Його Марію "Богородицею і Матерею Божою", котра і по народженю Хри

ста і надаліше поминалась непорочною дівою. В честь її уста алено з протягом часу різні святя.

93) Який особливий спосіб мають католики що до шанування матір Марії?

Крім інших молитв приймають католики ще спосіб моленя ся до Бога і Марії за поможню рожденя, складуючого ся з мольб і великих пера. Мали пером рожденя означують аргеліський прити: "Розцї з Богородицею Дівою" а великі означують молитву Господню: "Отче наш." Після числа пера від ушанують католики ті дві молитви.

94) Звідки походить назва "роження"?

Назва "роження" мав походити або звідти, що Марію часто порівнюють з рожею, або від того, що мольба піся роженця мав бути для Бога і Марії так прїятним як запах рожі.

95) Що думає о тм євангеліст церков?

Церков євангеліста учить, що Марія, як від Бога вибра на мати Спасителя нашого і як правдивий примір правої служби Господньої під кожним зглядом а достойна найбільшої по чести і вшанування, однак мимо того не вшанувати її віддавати Божої по чести і слави, ані також ми не потребуємо її заступництва перед Богом, мимом одного заступника Ісуса Христа, котрий за наших гріхів приніс жертву Божій справедливості.

Рівнож осуджую євангеліст церков моленя ся після ро жання, як людськю вшануваню, позаяк усім молитам після асно чисно числа з механічнї і протавлять ся приказом Христа, щобі хвалили Бога в душі і правді.

Мат. 6:7. Як же моляться, то не говорити багато, як погани: бо вони думають, що за довгі моляння будуть вислуха ні. Не приподобають ся-ж до них; бо Отець ваш знає, чо го вам треба, перш ніж просити в Него.

96) Чи в католицькій церкові поминають ся також обра зяи?

Так є; церков католицька учить, що належить віддавати почесті образами Ісуса Христа, Марії і інших святих.

97) Яким способом виралось до церков християнської по читання образів?

Через три перші століття не було в місцях призначених для християнського богослуження ніяких образів. Погани часто закладували християнам, що немають ніяких вишнїх іобра жень свого Бога. Відколи цар Константин приймає християн ську віру, поволі почато вводити до християнської церков імно гі поганські звичаї, меж ними, також і звичай ставлення і почитання образів апостолів, мучеників і інших заслужених слуг Христа.

Наслідуючи Греків і Римлян, котрі представляли своїх богів і богинь за поможню образів і статуй, почали христия ни вшанувати заслуги апостолів і мучеників за поможню їх о образів, вшануючи їх у церквах, щобі тим способом побудити християн до вшанування їм по чести і наслідування їх. Однак обра зя, які лиш мали служити до переховання в пам'яті тих примі ріи християнської чесноти, стали небаком самі предметом бо гослуження. Їм приписували вищу якусь силу, і оповідаю о чудах, котрі мали чини їх діяти. До місць, в котрих буня такі образи, почато відбавити паломництва, процесії і т. д. Так діялось на сході і заході, з тою тільки різницею, що церков грецька ограничалась лиш на образи колн тимчасом церков римно-католицька перенесла сю честь і на статуї святих.

98) Який погляд має церков євангеліст на ті справи?

Церков євангеліста уважав образи лиш за средство для відновлення в нашій пам'яті ріжних випадків які колись ста лись, а хрест за знак Розп'яття, за символ спасення і примирення нашого з Богом через смерть хрестову Ісуса Христа. Однак тим вишнім знаком не віддає ніякої по чести, держачись в тім згляді лишень біблій як одинокого жерела віри.

(Дальше буде.)

НА ПРОДАЖ ДОБРА ФАРМА А ТАНА

З причини, що власність виймає продає свою добру фар му.

Коадер — сауут вест — сек. 28, тоншіл 53., релч 9., кер рілзл 4. — До почти всего 1½ милі, школа 1. миль, до штору 1½ милі. Земля чорна, багнє, деку. — Добра хата.

Пр більшш інформації пишуть до:—

ALEX DUDAR — 10733 - 95 St.

Edmonton, Alta.

Іван Франко.

МІСІЯ.

(4. Продовження.)

V.

Патер Гавданцій одержавши таку місію, вирушив з Риму до Варшави. Цю дорогу він не бачив нічого, не чув нічого, не спав ні ніччю, а тільки роздумував про важливість своєї місії. Інтереси католицького в якійсь одній провінції спочивали на його плечах. Той же в якій провінції він народився, давав страпати до себе, а ніж мав би віднести до всіх інших зовсім для нього незрозумілих догм і від усамітненого столітнім звичаю. Отут правдивий аналогічний Христі, велике поле для апостольства! Нести тим людям світло правди! І єдино спільною католицької віри, утверджувати їх в святій постійності серед усіх переслідувань, подавати тим "трудомущим" ся і заблудшим" поклонникам римського престоло виступати, яка лежить в вірі і костяних обрядах, отсе його висока і спасенна місія! Серце жинийше вилось в його груди, гуду високо підіймалися в праведній гордості, що має не його а не мильного спілкує таке творчість, а зразом таке почесне завдання!

— І я сповню його, покажусь гідним того довіря, яке в мою ревність положили мої настоятелі, — повторив він з запалом. Покажеться гідним довіря, — виступ на над те не сягали його замисли, так само, як уява його навіть не трібувала показати йому ті труднощі, які можуть очікувати його при сповненні його місії. Він готов був на мучеництво — от і все. Повний той готовості, повний віри в святість і важливість свого діла, а який повний молодого запалу він їхав у далеку, незнайому країну, твердо переконаний, що ті моральні сили в купі з благословенством сьв. вітця вистарчать до сповнення вложеного на нього обов'язку.

В Кракові він задержався кілька днів, щоб зібрати деякі потрібні інформації і порозуміти ся з єпископом. Тут він прочитав у газетях досить неприємні звістки, що справа підляскаї депутатації до Риму стала відомою російській поліції, і що всіх членів тієї депутатації ураз іл Фриковським зразом по їх повероті позаворював під арешт і посадив до варшавської катедри. Була се вість в диним разі дуже поганя, бо з Франковським улава для патра Гавданція перше і найголовніша підпора в його будущій діяльності. Тільки Франковський мав живі і нешастливі зв'язки з Польським і мав у них таке довіря, яке не легко міг здобути чоловік чужий, чужі і заосмотренні благословенством сьв. вітця.

Залиш се несподіваний, хоч арештотю зовсім природної причини приключилося патрови змінювати й увесь план його поїздки накарміти. Ні за чим було, тепер їхати до Варшави, де і так тепер діяльність ніякої не можна буде розпочати, — тож патер надував їхати просто на Підлясь, а ті села, котрі в Риму мали своїх депутатів. Тут, думав він, найлегше буде йому і півдати терен своїй будущій діяльності і навазати зносини з народом, а відтак з готовим він поїде до Варшави, де знов припомни ти рекомендації, які мав з Риму, легко знайде собі пристановище і зможе, нікому не впадаючи в очи, розпочати свою діяльність.

Через Львів і Радзівілі він удав ся до Росії. Дивно зрозуміло йому, коли в святійській одежі, незнайомий нікому, несподіваний мови він звичайні місцевих, аншів "ку погону зелі-зної" дороги опинив ся серед чужого краю. Куди повернутися? що діяти цілою з початку не зрадяться і не поспішать в яку небудь біду? Правда, на мучеництво за сьвяте діло він був заданя приготований і навіть бажав його, але зовсім не був приготований на дрібні, будничні клопоти, на низьке ялівроване перед дрібними поліційними властями, перед жандармами та становими. Від такт людей крім простої та прикрі тяганини ніякого мученицького вінця не діждав ся.

Невеличке знав німешкої мови виручило його сим разом. Він зміг порозуміти ся з жидками, і се було його шасте. Жид-балагула за добру плату обиде ся довести його куди йому треба. Патер сказав назву одного села, яке приналежало впадо йому на гадуку.

— Ов, далеко дуже, тай же вода тамтого тижня гребуло переверла, зовсім не можна туди доїхати.

— Ну, то може туди? — і патер сказав назву другого села.

— І туди не можна, туди й дороги нема, хвиба що в зимі по легу.

Знав назву другого села, — і патер, потіючи та мінчачись на лиці сказав назву третього села.

— А, туди можна, се-ж тут і не далеко, більш дванадцять

верстов не буде.

— Двадцять верстов? — повторив патер, перший раз в життя чуючи сю дивовижну назву. — А багато вам треба буде дати за дорогу?

— Не багато, десять карбованців, — сказав жид, підіймаючи трохи засмалюваного капелюха на обголений голові. Патер не знаючи, що се таке верства, і привичний до того, що по інших краях кожний звичайно лиш тільки ждав за всяку послугу, кілько йому справді належить ся, подумав, що може дійсно за таку дорогу десять карбованців не багато, і пристав Хитрий жид бачучи з ним мав діло, попросив у нього всіх грошей наперед, на що патер також пристав, думавши, що такий туди в край звичай.

— Пан відно не тутешній, — почав балакати жид, коли по кількогодній чеканці виїхав з поганого жидівського містечка, і звільня по глибоким і грузким болоті волоклись по-нурому, рівному та мокрому країною.

— Не тутешній, — відповів патер.

— А з далека пан?

— З далека.

— А з відки, коли відно спитати? — допитував ся жид з вразливістю владно його племени.

— Не відно питати, — відбуркнув патер, когору ціла та жидівська компанія і бридла і боліла, немов би його обісали воші.

— Як панська воля, — сказав покірливо жид і обернув ся до своїх коней, так що патер не міг бачити фальшивого і зло-радного усміху на його широкім, обгорілим, з рудю боро-дою лиці. Але мовчання тривало тільки хвильо; швидко жид знов обернув ся до патера.

— А до кого пан маєте діло в тім селі?

— А тебе що се обходить? — офукнув ся патер, чуючи, що се питає якийсь неприємно вразило його.

— Та я нічого, я тільки хочу знати, де маю заїхати?

— Заїхайдай до ділчак! — сказав патер.

— До ділчак? Коли-ж бо, прошу пана, в тім селі ділчак нема.

— Ділчак нема? як то?

— А так, се село сконфісковане, під урядовою опікою, а бувають ділчак нмер у Сибірі.

— Гм, то вези мене до сільського старости. Я маю тільки де про що розпитати.

То може пан зараз і назад вернуть?

— Ні, за кілька днів, — сказав патер делекте вже лагідний ше, чуючи якийсь мимовільно, що дуже не мудро запрешував себе перед жидом і що як чин так находити ся в його руках. Але жид розвадивши, що йому було треба, більше вже не турбував патера, а обернувшись до своїх коней, почав звільня підганяти їх, мурликами собі під ні якусь пісеньку. Вечером заїхали до ціли.

VI.

Не зовсім швидко вибрав ся патер, величч везти себе до старости. Староста чужо був, як і його співграмадине, протиником православія, але все таки належав до тих заможніших та протиничніших господарів, котрі завжди ліпшим бо-даль про око придержувати ся православія, ходили до православної церкви, сповідали ся і причащали ся перед правосла-вним попом і його дітей не носили хрестити ані вінчатися не ходили до латинських ксьондзів. Те тільки й задиало йому дові-ра у начальства, за те був він і постановлений старостою. При тім же недовірливий до крайності, з малечку привичний тайти в собі всяку свою думку, всяке бажане, староста крім того, був строгий в тім, що називав своєю урядовою службою; не думуючи і не розбираючи, сповнював накази начальства, так як привик і вимагав, щоб в його домі всі не думали, і не розби-раючи слухали його власних наказів. Коротко кажучи, старо-ста був матеріял твердий до оброблення, мов те живе дере-во, і дуже лико надавав ся до завітського апофеозу сьв.

(Далше буде.)

ВИПРАВЛЯЄМО ШКИРИ І РОБИМО УПРЯЖ.

Гарбуємо всякі шкири, робимо добру упряж і продаємо по найшій ціні крім Гтон. Заходять до нас і переконайтесь. Робимо всякого роду капистри по \$2.00 а подешеві продаємо по 75-цт.

Sam Milner - MARKET SQUARE
Vegreville, Alberta.

КОНКУРС

Українського Інституту
ІМ. М. ГРУШЕВСЬКОГО

В Едмонтоні, Альберта.

Наша сила в народі;
Надія наша в нас самих!*

НА ПРИЙМІТЗ 80 СТУДЕНТІВ І СТУДЕНТОК НА 1919-1920
ШКОЛЬНИЙ РІК НА СЛІДУЮЧІ КУРСИ:

1. Курс приготавлювачий — включавши публичну школу від VI до VIII класів для хлопців і дівчат від 12 до 18 літ.
2. Курс Вищих Шкіл — включавши від IX до XII класів і матрікуляцію для студентів і студенток з укінчення VIII кл.
3. Курс Університетський дяоч — факультет філософії, природних наук, медицини, рільництва, фармацевтики, кінгвудства і прав. — Аліканти мусять мати укінчену матрікуляцію, або XI класу.
4. Курс торговельний — включавши кінгвудство; стенографію, писаня на машині, практичні купецкі рахунки і торговельне право. — Аліканти мусять мати укінчену п'яту класу публичної школи.
5. Курс домишнього господарства виключно для дівчат дяоч — науку кухарства, шиття, артистичного вививання, рисунків і декорацій, науку про здоров'я світаність і товариського поведення.
6. Курс український — включавши науку української мови, літератури і історії. Сей курс єсть для всіх примусовий.
7. Курс музики і співу — включавши науку гри на форте піано, скрипці і дутих інструментах, хорівий і сольовий спів і теорію музики.
8. Курс технічний — включавши науку штельмахарства стлярства, складання та розбирання всяких рільничих машин, курс інжінерства парових і газолінових машин, науку їздження автомобілями та їх направиляванн і т. д.

Фармерські сини, що не бажаво кінчити вищих шкіл і хотіли фармерувати успішно та більше практично скориставшись з сего курсу найбільше.

9. Вечірня школа для всіх тих що бажаво научити ся англійської мови.

10. Рідка школа — утворити три школи для українських школярів, іменно: — а Едмонтоні, Беверелі і Стратоні. Наука буде відбуватися по 4-18 годині сполудня. Глядіть за далішим оголошенням.

- 1) Студенти і студентки мусять бути української народності.
- 2) Їх родичі повинні бути членами інституту.
- 3) За віт і помешканє платити ся з гори від \$20.00 за кожний місяць. При вступі кожний питомець платити також \$5.00 за уживаня інвентаря.
- 4) Згоджуваннє треба сейчас разом з алікантиєю треба заслати \$10.00 задатку.
- 5) Аліканти не знає зародков мусять мати рекомендацію від священика, учителя, або члена інституту.

Всякі писаня адресуйте: —
THE M. H. UKRAINIAN Institute. — Box 700.
Edmonton, Alta.

Д-р С. Фербер, пред.
Ю. Лазарук, скарбник
А. Т. Кібзєй, секр.
М. Лучкович, "Б.А." настоятель.
О. Григорович, директор укр. мови.
І. М. Глова, директор музики.

НОВИНКИ.

КОЛЧАК ЛИШАВ ОМСК.

Лондон. — Большевики доносят що Колчаковій військці вибирають ся з Омска. Головному квартиру Колчака перенесено з Омска до Николаевска. Здобув річку Волгу посувають ся большевики стрілецькі Царичина.

БУДУТЬ ДОМАГАТИ СЯ ЗНЕСЕННЯ ПРИМУСОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

Сенатор Джонс, з Вашингтону, республіканець, поставив для 25 серпня анкету у сенаті, котрий домагав ся щоб Заушени Держави виступили з Лиги Народів у давноріч по заключенню мира, наколи усі народи і держави не знесуть у тім часі усе примусової військової служби.

ГРОЗИТЬ БЕЗРОБІТЦЯ.

В Вінніпегу приїде мабуть до того, щозимого треба буде отангати кухлі, де будуть годувати бєсробищих. Обуєняють що сорок тисяч людей позашать ся на зиму без роботи. Наші люди повинні числити ся з сего небезпечною та шадити центи, і коли можна заробляти по формах.

ПОЛЯКИ ЗАЙАЛИ МІНСЬК.

З Варшави доносять, що польські війська займали місто Минск. Се місто лежить між 100 миль на південний схід від Вільни і донедавна було головним містом російської військкої провінції. Від історичної границі Польщі місто Минск віддалене на більш як 200 миль. А се так дурна наглядю, що Польки стріляють не лиш до відбудови історичної Польщі, але посягають рукою по чужій землі.

ХІНЦІ ПРОТИ СЕМЕНОВА.

Хінці, республіканці, поставили лінійно вальдівних границях велике число військ проти генерала Семенова. Японці ведуть команду над сям військом. Хінці мабуть перший раз в їх історії будуть ся до орудування по деревини внахилом. До перевозу військ уживають хінці транспортних автомобілів.

ПОЛЬСЬКІ УСПІХИ.

В борбі з большевиками займали: Польки Ровно, Сарая і Миргород. Над рікою Березною займали Борисів.

Між Львовом і Варшавою загодять Польки лінійно телефону. Ліхні садвають ся начеб до моря.

ПОВІДОМЛЕНЄ

НОВИЙ МЛІН ДО МЕЛЕННЯ МУКИ НА
ЧІПМАН, АЛБЕРТА.

БУДЕ ГОТОВИЯ І В РУСІ НА 1-ГО ВЕРЕСНЯ СЕЯ МЛІН БУДЕ НАЙНОВІШОЇ СИСТЕМИ, ЯКІЯ БУДЕ В СИЛІ МОЛОТИ ДЕННО 160 БОЧОК МУКИ І 160 ТОНІВ ВСЬКОГО МЕЛЕ НЯ ДЛЯ ХУДОБИ.

Компанія буде всім загварувати повне адоволеня у всяких меленях, дертях і амінях.

The Chipman Milling & Grinding Ltd.
CHIPMAN, ALBERTA.

СТІЙТЕ І ЧИТАЙТЕ!

СЕКЕНД-ГЕНДС ШТОР - НА БЕЛІС, АЛТА.

Коли йдете на Беліс не забудьте зайти до СЕКЕНД ГЕНДС ШТОРУ (штор уживаних річів) де можете купити все добре і мовше і за малі гроші.

Наскладі маємо всякого рода убраня, мужеські, женські і діточі. Маємо черевки до роботи і виходу для кожного, маємо і жовірки. Маємо різні матерії і все проче що чоловікові чи жінській потрібно кожного часу.

Беремо в замілу фармерські продукти. Винімаємо чи купуємо все що Вам непотрібне, як убраня черевки і все інше.

НАПРАВЛЯЄМО ГРАМОФОНИ, МАШИНИ ДО ШИТТЯ І НАПРАВЛЯЄМО ВСІ БЛЯХАРСЬКІ НАЧІННЯ.

Властитель Ф. ПРУСАК.

ПОЧАТКИ РЕФОРМАЦІЇ І СЛАВНІ РЕФОРМАТОРИ.

(Кінець.)

Та не тільки в краю Лютра, але і по цілій Європі збираю в той спосіб гроші для папи. А Лютер тоді мав за приятеля королів саксонських, які осмілюся ся написати до папи так: "Дні Римського папизма, себто папського почесненія" і з того у цілому цистері настав великий неспокій, що мусів скласти ти аж сойм до міста Вормс. Але приятелі Лютра не радили йому йтати на той сойм, бо бились, щоб папистацкі-його не зляпали, а тоді був йому конеш.

Одним відважним Лютер не пристає на се і казав: "Хоч би у Вормсі стільки папських кортів було, що гоги́та на даху, то і се би, мене не відстрашило." От бачите, що за герой він був! І він та́к поїхав на сойм, і при кінці своєї бесіди заявив: "Я не можу просити робити, так мені Боже допоможи!" І не бовся пра.

Пращо і пильність Кальвіна подивляли всі. Він не лиш в релігійних, але також і горожанських справах брав живу участь. І нема дивно, що істраді падає критикці зі сторони горожан, котрих картас за нечесно або шкідливу роботу для громади. Заклидували йому тай закликують те нині, що він казав спалити Михайла Сервета, іспанського недовірця, котрий товк ся по Швайцарії і псував людей своєю безбожністю. Прикром він говорив, що Бог у римській нелі, з трюма голова їм. Його за те католики засудили на спалення, але він втік з Італії до Швайцарії, де його так тая доля у Женеві спіткала. Кальвін прошив за ним, щоб його так тяжко не карано. Але не помогло нічого, Сервета так спалили. Правда, Кальвін був дуже строгий що до моральності, і не дарував нікому, хто у змислу переступив закон моральності. Одним винувати його за те, що спалено Сервета нема зо́що, бо не він. Так тому кинем, як тодішній час. Такі були часи того віку. Нині сего би не зробили, будемо певні.

Кальвін мав тільки одну хвилю, що був дуже скро́пного темпераменту, а такі люди значимію роблять помилки, хоч описали того кають ся. Значимію люди ділюють а до всего скро́пні, і таким власне був Кальвін. Він що робив, то робив відразу, але завжди поводив ся справедливо. Се був чоловік наскрізь релігійний і моральний.

Протестанти в Швайцарії, Шкоції, Англії, північній Ірландії, Гусетоні у Фрайї, Пуритани в Англії і Америці прини ли папуку Кальвіна, підставою-кото́рою в Біблії, чисте-євангельське життя, яке показав людям, живучи на землі, наші дорогіи Спасителі, Ісус Христос.

ІСУС З НАЗАРЕТУ.

Найбільш чудовим прикро́мом величюї сьмилуности й рішучої самопова́сти був Ісус з Назарету.

Його імя знає по всій земній кулі, та його велике житє нідемо в більш країнах, чим якого ніиншого. Коли небудь родже родю чоловіка. Певно — ми всі знаємо, що він був більш чим чоловіком. Він був самим Богом — одиче чи того тепер про Него як про найбільшого Реформатора, т. з. того, що напращав ліхо, злобу і недолю на світ, як ніхто з інших смертних людей.

Хоча Христос, ми віримо, се, був правдивим Сином Бога і Цар Сьвіта, одиче ми, на хвильку, забудемо уся його славу і становище, — так як ми бачимо Його як одного з най більш нещасливих — так убогого, що Він не мав на землі де свою голову приклонити. Хоча уродженіи князем, Він не прийшов на світ у пишній палаці. Він родив ся в стайні, й лежав сповитий в яслах. Уся житє Його було непереривним пасмом труду й важкої праці. Як Його славний отець, Він виростав, аби стати теслою й так заробляти на свій хліб. Й здасть ся, що Він будучи найстаршим в родині, мав утримувати свою Матір, яку Він при своїй смерті лишив під опіку Івана, свогого ученика.

Його знаєва́ли і відкинули багаті, в ще більше ученики кинили й веліричів. Ба — навіть меншіиці Його власного родимого села гляділи на Него зависим оком, бо Він знав більше ніж вони, і хотіли навіть кинити Його зі скали у Назарет. Що за страшна річ людська зависть...

Він вибрав собі дванадцять учеників з усіхх заволів, одиче ні один з них не кінчив високих шкіл. Він був наскрізь дитинною простотою народа. Між своїми учениками мав Він кїзів ка рибаків, одного митника, — а всі вони були дуже щастливими людьми.

Христос був великим ворогом усього зла й народного здирства, й Він то прогнав з сьвітній громаду заляканих міщаків-й народних дерунів. Будучи ще хлопцем, умія Він відповісти на всякі питання, які ставили йому найбільші тодішні жидівські учени. Він вратував перед-народним гнівом блудницю не тому, що Він недолюював її гріху, але тому, щоб дати їй нагоду почати нове краще житє! Можливо, що найбільшим Його триумфом було сокрушенє серія безсердечного, злядилось, банкіра (мінйала), який опісля став визначним істориком, що написав нарис Його житя.

Хоча-ж одиче Ісус був дитинною смутку, добре обзіаною з всякою недолею, ась-ж так у Нього було чудова сьмилуність змирити ся лише в лице з усею сілою римського сьвіта, — що — як відомо, — був трусом, й умиав від усього руки, хоча він знав добре, що Ісус був вповні не винний й вільний якого небудь злочину.

ІСУС РОЗІВ СЯ СТАТИ МУЧЕНИКОМ ЗА ПРАВДУ!

Він пішов по певну свою смерть, даючи сьвідомство своїй божеській любови усього людського роду. Він віддав своє житє, аби зложити себе в жертву за грішних людей.

А одиче мiamo усе Він був побитим, що зломав пуча смертї, що "смертю смертї побити", аби висвободити грішних людей.

Він не лишив своїх розсудливих учеників, але зібрав їх разом на високий грі — гору Гермон, і тут як великий генерал видав Ісус своїм послухателям розказати у всі країни та проповідувати благовістє до всіх народів — білих, чин чорних, бронзових, чин жовтих — скрізь по всіх морях і в кожій країні.

Як великий Реформатор стремів Ісус до одного: дати путіку для всіх безнадійних і опущених, для всіх проступників й полишених і поторжених усім сьвітом. Той великий Пошпеститель бажав увільнити всякого раба — будь він жертвою якого небудь гріха чи налогу, як ніщність, куєна, розлуста, злоба, чин взагалі яка небудь людська нечисть. Він хотів зробити чоловіка чистим і чистим. У своїй "Проповіді на горі" лишив їм усьому сьвітлому великий заповіт, бажачи аби кожний мушнина і кожда жінка були щасливі, щоби були смири, повдержливі, честні і призи́ни, щоби любили усе, що добре і чисте, щоби були милосердні, чисти серця, думкою і устами, миролюбиві і згідливі, щоби взаїмно прощали собі усіхх по вини й взаїмно собі помагали, й щоби були великодушними навіть для своїх ворогів і своїх переслідувачів і гонителів.

Отсея великий вожд, Ісус, був призначний князем Мира, бо коли усе люди й усі народи слідували за Його вказівками й наукою, тоді не було більше на сьвіті війни.

І сїй великий Реформатор жив далше, Він не вмер! Він нагородив усіх праведних, а згодом, коли люди заперестали війни, Він приїде опять на сьвіт і занавуз як великий Цар Мира. Він певно занавуз при кінці. Ціс Його вороги будуть побитіми. Зо напращив ся і занавуз скрізь Гараз.

Поки сонце не впає,
Поки місяць небом чмгати,
Потім Спаса стиг сягати,
Потім Він над всім царити!
Мир і радість всім вам, люди,
Бези убогим й нечестивим!
Упокой вам усіхх буде,
Благодають усім немим.

"Усі народи будуть прославляти Його."

Псалми 72-12.

ЧИТАЙТЕ І ШИРІТЬ "КАНАДІЄЦЬ" З ХАТИ ДО ХАТИ І З РУК ДО РУК.

НАГРОБНІ ПАМ'ЯТНИКИ.

Ми вироблюємо різного роду пам'ятники на гроби, по проступній ціні і то так з ка́мня як і мармору.

На жаданє виславимо щопки.

ALBERTA GRANITE & MARBLE CO.
101 St. & 105 Ave. Edmonton, Alberta.

ВСЯЧИНА

З НАУКИ БЮЛЬОГІ.

Як Звірять Зміняють Вигляд і Красу.

Німецький учений Карло Сеппер призначував малих звірят жити в різних умовах щоб переконатися як зміна їхніх умов впливає на переміну будови тіла. Він робив досліди з аками. З'рід раків, з котрих один жив в солонокваті воді, другий в солоній, а третій в солодкій. Той рачок, що живе в солодковатій воді швидко на хвості не мав і хвіст у него не такий як в першому. Професор Сеппер призначував штинохвостих раків поступово жити в солоній воді поки не дійшов до того, що вони привикли жити в такій солоній воді, як раки з хвостом без штини. В міру того, як штинохвості раки перемінялися з солонокваті води в посудини з солодонішою водою, їх хвости зміняли вигляд. Штинохвости поступово зникали і на останку зниклизов на тім, що штинохвості одержали такі самі хвости як і перші.

Сеппер тим не задоволься. Йому хотілося зобачити, що станеться з штинохвостими раками, коли їх призначити жити в солодкій воді. І він добився з того, чого хотів.

Штинохвості раки, як вже сказано, живуть звичайно в солодковатій воді. Сеппер наповнив чашки менше солі як та, до якої привикли штинохвості раки і умістив в тім чашку партію штинохвостих раків. Вони скоро припрорознілись до нових умов і навіть стали плодити сім. Тоді Сеппер переніс оставших живих раків з молодими в іншу посудину наповнену водою, в якій було ще менше солі. Раки недовго привикли і до тої і родили сім даліше. Сеппер знову переніс всіх раків до води, яка зовсім трошки була солона. І тут раки привичалися, як й нічого нового не зайшло. Тоді він дотримав воду, доки не дійшов до того, що перебіс раків до солодкої води, т. є. такої як є в кернах і ріках.

Як скінчилися так та владарів раків з одної води до другої? Скінчилися так, що штинохвості раки поступово змінили свій вид і вкінці в солодкій воді стали зовсім подібні до солодко-водного рака. Сказане є доказом, що вигляд звіря поступово і незаметно змінюється і з зміни походять як раз від того, як поступово змінюють життєві умови.

Другий досвід в тім напрямі був зроблений англійським ученим Пультоном.

З ячком мотилів виводять сі гусицьинні, які за якийсь час переміняють сі в кукулів, а кукулів востантці гарні метели. Давно вже зрозуміло, що деякі гусицьинні і кукулі мають таку саму барву як предмети для котрих вони держаться сі. Пультон взявся доказати, що гусицьинні і кукулі одного і того само го роду мінюють барву відповідно до барви окружающих предметів.

Що-ж він робив? Він взяв дві партії гусицьинних швидко виколених з ячком мотилів і виховував їх в різні забарвлені окруження. Одну партію гусицьинних годували на листі темно-зеленої барви, а другу на ясно-зеленої листі з білим відтінком. Коли гусицьинні виростили, показалося, що ті, котрі росли на темно-зеленої листі були темно-зелені, а ті, що виростили на ясно-зеленої листі були ріжніми як ясно-зеленою барвою з біти барва гусицьинних одного і тим відтінком. Іншакі сказаного самого роду змінилися відповідно до барви предметів, на якім гусицьинні годувалися.

Не менше цікаві були досліди з кукулми. Звісна річ, що доросла гусицьинна, вперед ніж перемінити сі в кукулу, шукає відповідного місця. Найшпівні місця, гусицьинні усепокоюють ся на день або два, такса павутину і описля переміняють сі в кукулу. В тім часі показується ся вплив окружающих умов на барву тої кукулі, яка повстане з гусицьинні. Пультон брав гусицьинних звичайних мотилів, ушівував їх в пухляк з стінами різної краси. Ту показалося ся виразно, що барва окруження впливає на барву кукул. Коли стіни пухляку були чорні, як стіни пухляку мали ясно барву, то кукулі були ясні а як кукулі були в білих скляних золотистих окруженні, то діставали золотистий відтінок. Пультон робив досліди з кількома роданим кукулів і за кожним разом кукул діставала барву окруженні.

До числа звірів, які мінюють барву відповідно до окруження належить риба-хамбала і ящірка-хамелсон. В хамелсоні найпримір, шкіра буває то біла, то жовта, то зелена, то бура, в міру того серед яких предметів він находити ся. Така зміна барви виходить у него досить скоро.

Майже кожний з нас бачив маленьке звірятко ласцю. Кожний знає, що ласця літом буває барви руді а зимою білої краси. Ту також мав до діла з впливом окруженні на зміну барви звірятка.

Французський учений Пуше, доказав, що всі такі звіря-

та як риба-хамбала, або ящірка-хамелсон, можуть скоро міняти барву своєї шкіри лиш до того часу, поки бачуть, що діють ся довкола них.

Як Пуше заснав сі звірята, вони стратили спосібність міняти свою красу. Барва окруженні діла в тіх звірят якімсь способом через очі. В гусицьинні буває знамення. Пультон при своїх дослідах з гусицьинними шийком знамавав ім очі чорним барвом, гусицьинні все-таки міняли свою барву. В тім слуцяю барва окружающих предметів, прямо діла на шкіру звірятка і викликала відповідні переміни.

Чи через очі, або якінше приходить зміна, те малаваж ім. Важне те, що докол окруженні, серед якого живуть звірята, може викликати у них велику зміну. Ми бачили вплив барви окруженні на зміну барви звірят.

—ОХО—

ЗВІР'ЯТА ПІДЧАС ТРУСУ ЗЕМЛІ.

Полі повідав, що підчас трусу землі в Неаполі, 26. липня 1805 р., у тім місці, де найсильніші були потрясся, вже кілька мінут перед тім зачала рогата худоба ричати і передніми ногами яляпати ся о землю, що. вийці блякли і вивирали ся з загорожі; що домашній дріб кричав дико, а пси будили господарів. То дасть ся легко пояснити, перед усім при вуль кайнічних потряссях. Здасть ся проте, що правдиве єсть доз сень римського писателя Еліана, о трусі, що знищив Геліке. Ім оповідав, що 373 р. перед Христом, коли в Ахаї був трус, вже: лить день перед загаданою місто Геліке вивадували відати піс ласців, вуки, мийші такі мийші подібні звірята дорогого, що вєта до Корей. — Зі звірятам домашніх кричати, кудкудав, блігріже, ричати, при сильних трусів-хвилях, що лиш жив. Найближє заховають ся тоді пси. В Месніні 1783 р. вийці їх було таке страшно, що їх убавно. Вють они, хотий трус уже скінчить ся. Пси і коні випружуют ноги в бік і похилиют голови до землі. Навіть птахи в повітрі непокоять ся. При калібрійських трусі 1783 р. літали шийніми стадами без перестанку і нехотали відгидє стіти 1856 р. в Адріаті так перепудили ся соловії, лить нийші птахи, що лєдє по кількох диях дали ся чути. При трусі в Кінтерго, Чілі, 1882 я. не переставали морські птахи кричати через цілу ніч. Навіть в морі виходили риби, що звичайно живуть у глибини, на верх. Перед усім в Месніні 1883 р. показало ся морська риба злила так чинішню, що жив в піску, на дні моря і не показує, так громовно, що довела і ці шийні ривами. О трусі в Кінані 1802 р. пішуть, що риби з ріки Орі поно вискакували.

СЕРБІЯ ДЕРЖАВОЮ СІРІТ.

Яке зніщенє нанесла європейська війна в краях великих боїв показує тепер, коли люди мають більше часу розглянутися навколо себе. Сербія була одною, де шаліла завзята боротьба на житі і смерть. З одної сторони Німці повні сили і богаті а умівую і жовіріє займалися зніщити Сербію, а з другої сторони хоробрі Сербі, так мужі як і жінки, а навіть малолітні хлопці ставали ризади оден попри другого і з нечуваною хоробрістю виворили рідного краю до послідної куколі країни. Та приталовані переважкою силою німецької армії они надали застелюючи свою землю своїм тілом.

Війна зрубила з Сербії країну самих майже сиріт. Діаєта тисяч (200 000) сиріт є тепер в Сербії, які втратили в війні або їх родичів, значить батьків і матір. А других 300 000 сиріт втрапили одні з родичів, батьки або маму. Се виказала статистика яку перевело товариство Червоного Хреста в Сербії. Міста, що мають по 10 тисяч мешканців, мають два або і три тисячі сиріт.

Загладують ся, що в часі погрому Сербії 1915 року, а відтак за час німецької господарки через три роки мало згинути в Сербії що найлише білі мільона дитворів.

Між сиротами з діти, яких ніхто не знає як називають ся, з якого они роду, чий они, або де родились. Зрівнож і боги то малі, умови хорих, головно між старшими.

Се перша річ, яку приносить війна. Родинних трагедій а часу сего зніщення ніхто не годен спитати.

H. S. COULTER M.A., L.L.B.
АДВОКАТ, ПУБЛИЧНИЙ НОТАР І КОМІШІОНЕР.
Leduc, Alberta. (Блок Клайна.)

Говоримо по німецьки, українськи і польськи.
ПОЛАГОДЖУЄМО ВСІКІ СПРАВИ.

СМОКИ ЛЕЙК

НОВЕ МІСТО В АЛЬБЕРТІ.

Смоки Лейк Гардвар Ко.

М. ГРУМЕЗ, власник.

МАЗО ВСЬОГО РОДА ГАРДВАР.

Черепаш горшки, залізи, фарби, будовальний папір, машини до шита "СІНГЕРА", залізи, помпи, рури, газолінові енджілі і все проче що Вам треба.

Ціни умірковані.

ГРОСЕРІ, ОВОЧІ І КЕНДИ

ПЕТРО ЗАГАРИЧУК, власник.

Вода содова, пил ріаного рода.

Чистий, свіжий і добрий товар. Чесна обслуга.

Смоки Лейк Міт-Стор.

І. ЦАПОВСКИЙ, власник.

Свіжее месо, солена вепровна, бокона, риба в мекан і проче. МИ ПРОДАЄМО ТОВАР "СВИФТА".

Коло-кріка Дім і Школа.

СМОКИ ЛЕЙК, АЛЬБЕРТА.

Гарний вигідний дім і школа враз з вистом для дівчат і хлопців, де ваші діти будуть мати батьківську опіку і науку.

Пишіть за усякими до:-

Mr. E. G. HOSKES

Smoky Lake, Alberta.

ІВАН СТОГРИН

Офіційний агент для Сіноарської землі на Смоки Лейк.

Лоти на продаж по уміркованій ціні.

ГРОШІ НА ПОЗИЧКУ НА ФАРМИ.

Коди в місті зайдіть до мене.

КУЗНЯ СМОКИ ЛЕЙК.

Г. К. ВОЛЯНСКИЙ, власник.

Виконуємо всілякі ковальські роботи соадно і по уміркованій ціні.

СМОКИ ЛЕЙК ГЕРЕДЖ

ЕМАНУЛ БЕРЕЗКА, власник.

Направляємо автомобілі чесно і совісно по уміркованій ціні.

Сиски Лейк Гарнес-Шап.

ПОСКО ДАНИЛОВИЧ, власник.

Виконуємо всілякі напрями

РОБОТУ ГАРАНТУЄМО.

НОВИНКИ.

ПОЛЯКИ ХОЧУТЬ НАШИХ ЗЕМЕЛЬ.

В боротьбі з Українцями в Галичині оголошувала польська начальна команда своїй вій-

скам, що як побють Українців, то будуть могли рабувати скільки самі хочуть, а селяни жовніри дістануть по 20 моргів землі у складній Галичині яку відберуться від українських селян. Польські дивізири косять збіжжя нашим селянам і забирають для себе.

ПОСЛЮБНА ПОДОРОЖ ВОЗДУХОМ

Лейтнант Будник, офіцер стейтського корпусу літаків, одягнувшись си відбув свою послюбну подорож літаком.

УКРАЇНЦІ ОХОРОНЯЮТЬ ЖИДІВ.

Українське національне правителство оповінує, що воно поробило відповіди кроки, щоби оборонити Жидів від погромів в території занятій українською армією.

ЛІГА НАРОДІВ.

Правдину лігу народів основано на довго перед світовою війною тими, що заживали Трієра Американський Еліксир Гіркого Вина. Горькі листини, писані у 27 мовках, англійським, чеським, словацьким, хорватським, словенським, сербським, литовським, французьким, російським, українським і т. д. з нереконуючим доказом, що найбільша згода між місцем до похвали Трієра Американського Еліксир Гіркого Вина між всіма народностями, поза як кожний знає, що средство Трієра з найсильнішою тердністю, вибудовано проти ітаків жолудковим нездогнаним, і усіх ісуду, що стоять в звязи з жолудковим недугом. Лістаєте його у Ваного другіста, котрий має також під рукою інші Трієра средства, головном-ж Трієра Лінемент, Трієра Лік на Канцель, Трієра Антипуріт, знамените полозиз

для горла і губ і знамените средство для обчищення ран. Ни не можете питати за нічим другим.

JOB. TRINER

1333 — 1343 S. Ashland, Ave
CHICAGO, ILL.

Lamont Hotel

Отсими повідомляю всіх інтересованих, що ГОТЕЛЬ на ЛЕМОНТІ т. зв. ЛЕМОНТ ГОТЕЛ буде отворений з дня 1-го серпня (августа) с. р. Будуть руми до винайму, добрий вікт, як рівнож всілякі колідні напівки, як звичайно в теперішніх барах. Все по як найбіжш уміркованій ціні.

Приміжжюючи до міста — загодіть!
Власник.

John Darlochuk
LAMONT, ALTA.

МАЮ НА ПРОДАЖ!

РЕГІСТРОВАНІ КОРОВИ І ТЕЛЯТА "ШОРТ-ГОРНС", А ТАКОЖ МОЛОДІ ОВЕРИ "КЛАЙН".

F. C. SMITH
LAMONT, ALBERTA.